

Pakt Nemčije in Rusije udarec na delavski pokret

TRETJI RAJH S POGODOBO OGROMNO PRIDOBIL. — SVASTIKA POSTALA NA JAPONSKEM ZNAK IZDAJSTVA. — KONEC III. INTERNACIONALE

Pakt med Hitlerjem in Stalinom, ki je presenetil svet, posebno pa delavski razred, je bil pričakovani. Že mnogo tednov so prihajala v svet poročila o tajnih pogajanjih med njima, a le malokdo je verjel, da je zveza med nacizmom in komunizmom mogoča.

Dogodila se je in je zdaj dejstvo.

V delavskih vrstah je povzročila razočaranje, kajti sovjetska Unija je imela med ljudstvom po svetu milijone prijateljev, ki niso komunisti, a so polagali na to ogromno državo največje nade.

Poznavalci komunističnih takтик niso presenečeni. Pri sklepovanju pogodbe s Hitlerjem ni imelo 170,000,000 prebivalcev sovjetske Unije nobene besede. Ko je bila razglašena, so se čudili celo bolj kakor pa delavstvo in buržavzajma v drugih deželah.

Največ je s tem paktom pridobil Hitler. Chamberlainova prizadevanja, da se Nemčijo obkroži in se ji v slučaju vojne prepreči dovoz potrebščin, so padla v vodo in utonila.

Sovjetska Unija je takozvenemu "smrtnemu sovražniku komunizma" odprla svoje vire. Blokada, kakršno je pozna kajzerjeva Nemčija v zadnji svetovni vojni, je zdaj nemogoča.

Pakt z Rusijo je triumf za Hitlerja, pa če komunistična propaganda še tako skuša omegličiti to resnico. Sovjetska Unija mu je dala a to pogodbo več opore, kot pa mu jo more dati Italiji z vso svojo oboroženo silo.

V momentu, ko je izgledalo, da se proti Hitlerju kuje zveza Francije, Anglije, Rusije in neposredno Zedinjenih držav, se je Hitler vsem zarežal izza kulis s paktom, ki je bil podpisani v navzočnosti Stalina Nemčiji v korist.

Seveda, tudi Rusija je nekaj pridobila. Ni se ji treba batiti, da se bo v slučaju vojne z Japonsko morala boriti tudi z Nemčijo.

Judež je izdal Odrešenika za 30 srebrnikov. Hitler je izdal svojo zaveznicu Japonsko za vrečo srebrnikov.

Do 22. avgusta je bila svastika na Japonskem znak svete zvezde proti kominterni. Zdaj je znak izdajstva. Japonci pljujo nanj. Do nedavno so prilagali klofute Angležem. Po 22. avgstu padajo po licih Nemcov na Kitajskem in Japonskem. Hitler je bil prisiljen pozvati svoje ljudi iz Azije, ker jih ne more ščititi pred japonskimi dlanmi in ne pred sramoto, v katero so padli.

Rusija je s pogodbo ojačala svojo pozicijo proti Japonski, in to je glavna njena pridobitev. Kaj določa dogovor glede bodočnosti baltiških dežel, Finske, Rumunije, Turčije, Jugoslavije, Bolgarije itd., je danes že tajnost, toda nedvomno nič dobrega za omenjene dežele, neglede na protivna zagotovila iz Berlinja, ki tolazijo posebno Fince.

Stalin se je maševal nad Chamberlainom toda ob enem je dal komunističnemu gibanju po svetu usodni udarec. Preko noči je moralo postati iz sovražnika nacizma njegov zagovornik.

Močna komunistična stranka v Franciji, ki je bila poleg stranke v sovjetski Uniji največja podružnica kominterne, je v razsulu. Po braniteljih sovjetske vnanje politike v Franciji pa je padla roka francoske vlade.

V Zed. državah imajo komunisti že par let običaj tajiti, da so komunisti, kar jim posebno v sedanjem slučaju dobro služi.

Zagovarjajo pogodbo s Hitlerjem, na katerega so do pred nekaj dnevi klicali ogenj in žveplo, in rohne proti "izdajalstvu" Chamberlaina in Daladierja, kar pa njihovim strmečim pristašem vendar ne pojasni čemu se je Rusija več mesecje pogajala za zvezo z njima javno, a tajno, za njunima hrbtoma, pa s Hitlerjem.

Sovjeti vojni komesar Vorošilov trdi, da se sovjeti niso zvezali z njima zato, ker nista privolila ruski armadi iti preko Poljske nad Hitlerjem.

To ne drži. Kajti ako bi bila Vorošilova trditev resnična, (Nadaljevanje na 3. strani.)

Konvencija CIO

Predsednik CIO John L. Lewis je sklical prihodnjo ali drugo konvencijo unij, pridruženih Kongresu industrialnih organizacij, na 10. oktobra v San Franciscu.

V TEJ ŠTEVILKI

Sovjeti-nacijski pakt je okrenil marsikaj z nog na glavo. Nešteti milijoni, ki so verjeli, da je komunizem protifašističen, so razčarani. Socialistično glasilo je dolžno, da te ogromni pojav v svetovnemu potresu razlagata in komentira. Temu namenu je urejena ta številka Proletarca.

Zaton "Ameriške lige za demokracijo in mir"

"Ameriška liga za mir in demokracijo" (American League for Peace and Democracy) je na svoji lanski konvenciji rohnela proti Hitlerju kolikor je bilo v njeni moći. Tako je zatevala "strankina linija", kajti omenjena liga je podružna organizacija komunistične stranke. Pod to krinko je bila do letos v stanju dobiti na svoje konvencije tisoč delegatov in več in v svoje parade do 20 tisoč ljudi.

Njena letična konvencija se je vrnila v mestu New York. V pripravah zanjo je Daily Worker" obluboval, da se je ude-

leži več delegatov ko kdaj prej in da bo v njeni paradi najmanj 40,000 ljudi.

Pakt med Rusijo in Nemčijo je tej lažni komunistični ligi "za demokracijo in mir" potrivali račune in aranžmo.

Vsi napisi, ki so jih imeli komunisti pripravljene proti Hitlerju, so bili dan pred parado učnjeni, ker je Hitler zdaj priznal "mir" in demokratične USSR.

Prvič, od kar ta liga obstoji, so bili iz njene konvenčne parade izključeni vsi napisi proti nacijem.

Pristasi te lige, ki so do ne-

leži več delegatov ko kdaj prej in da bo v njeni paradi najmanj 40,000 ljudi.

Pakt med Rusijo in Nemčijo je končala v laži, kakor je bila tudi ustanovljena pod maso laži. Napisi, ki so jih komunisti v tej paradi dovolili, niso smeli niti neposredno zadevati Hitlerja, kajti od 21. avgusta on ni več fašist.

Vsi apelei za bojkotiranje izdelkov iz Nemčije so moralni iz parade izosta-

davnega verjeli Browderjevi komunistični stranki, so parado bojkotirali. Namesto 40,000 jih je bilo v njo po cennitvi policije kvečjemu štiri tisoč, torej toliko, kot ima komunistična stranka v New Yorku najzveznejših pristašev.

"Liga za mir in demokracijo" je končala v laži, kakor je bila tudi ustanovljena pod maso laži. Napisi, ki so jih komunisti v tej paradi dovolili, niso smeli niti neposredno zadevati Hitlerja, kajti z "ameriško ligo za mir in demokracijo" je doigral.

Nemogoče je prati Hitlerja in v isti senci igrati vlogo borca za demokracijo.

SVET PRIPRAVLJEN UNIČITI SAMEGA SEBE

Boj med kominterno in naciji ni bil načelen

Adolf Hitler je pričel svojo borbo za imperialistični preporod Nemčije z gesлом svete vojne proti marksizmu. Ko je s pomočjo komunistov vrgel nemško republiko in odpravil njeno ustavo, je poostril svoj boj proti komunizmu in propagando proti Rusiji.

Noben državnik današnjih dni ni rohnel proti kominterni in sovjetski Uniji toliko kakor Hitler. Nihče ji ni grozil in jo žalil toliko kakor on. Proti nji je ustanovil zvezo fašističnih držav, da z njo otme svet pred komunizmom.

Ta Hitlerjeva zveza je bila laž. Zato jo je zavrgel čim je pridobil Stalina za pakt z Nemčijo. Zveza proti "kominterni" je razpadla ko hiša iz kart. V Berlinu so zaigrali iz prijateljstva do vlade v Moskvi "Internacionalo", ki so jo naciji poslušali stojte.

Ravno tako kot Hitlerjeva zveza proti kominterni je strmoglavl v brezno tudi komunistični boj proti nacizmu in Hitlerju.

Navidezno se komunisti še navdušujejo za demokracijo in proti fašizmu, a ne bo dolgo, ko se bodo z demokracije spet norčevali kot so se skupno z naciji pred Hitlerjevo zmago v Nemčiji. Vsled sporazuma s tretjim rajhom je kominterni spet spremeniila svojo taktiliko, ki je prijateljska nacijem in smeši demokratične dežele.

Boj med kominterno in naciji je bil breznačelen. Socialisti so to trdili od početka. Drugi so uvideli to resnico sedaj, ko sta si Moskva in Berlin segla prijateljsko v roko.

Hearstov poraz v Chicagu

V Chicagu je prošlo nedeljo prenehale izhajati dnevnik "Herald and Examiner", ki je bil nekaj let eden največjih dnevnikov v Chicagu in na oredjem zapadu, posebno dokler je vodil njegovo uredništvo pokojni Arthur Brisbane.

Od njegove smrti dalje je "Herald and Examiner" izgubil deset tisoč naročnikov, veliko mu je škodil poslednja leta tudi bojkot zavednega delavstva nad vsem Hearstovim tiskom, zadnji udarec pa mu je dala stavka časniki delavcev.

"Herald and Examiner" je moral prenehati, ker je postal Hearstu preveliko finančno breme. Okrog 700 tiskarniških v časniki delavcev je ob delu vsed tega, ampak delavstvo v celoti ni s tem dnevnikom nesčesar izgubilo.

Izseljevanje muslimanov iz Jugoslavije

Tirovski Nemci pod Italijo niso edini, ki so ob svojo staro domovino. Enaka osoda je zadevala muslimane v Jugoslaviji.

Turska in jugoslovanska vladata sta se namreč sporazumno dogovorile, da se jih izseli iz Jugoslavije v Turčijo 270,000. Dovoljenje za izselitve izdaja jugoslovanska vladata le onim muslimanom, ki so v stanju dokazati, da so čistokrvnega turškega pokolenja. Izseljevanje torej ni brutalno prisiljeno, nego več ali manj urejeno s stališča obojestranske koristi turške in jugoslovanske države.

Slovencem na Koroškem se slabogodi

Slovenska društva na Koroškem so pod Hitlerjem popolnoma onemogočena. Se celo požarne brambe s slovensko komando so razpuščene. Ta osoda je letos doletela zadnje slovensko gasilno društvo v Št. Jakobu v Rožu. List "Koroški Slovenec" se izhaja. Nemčija ga dopušča Jugoslaviji na ljubo. Toda priobčati mora za slovenski denar nacijsko propagando.

Thomas bo govoril v Clevelandu

Cleveland, O. — V nedeljo 3. sept., ob priliki konvencije YPSL (Socialistične mladinske lige) se bo vršil v Public Hall Ball Room ob 8. zvečer shod, na katerem bo glavni govornik Norman Thomas. Shod se vrši pod pokroviteljstvom omenjene lige.

Udeležite se ga, da čujete, kaj misijo socialisti o novi zvezni v Evropi in o dogodkih, ki se razvijajo kot posledice sporazuma med Nemčijo in Rusijo.

Ste naročnino na "Proletarca" že obnovili?

NAD 14,000,000 VOJAKOV ČAKA NA UKAZ OBNOVITI KRVAVO ŽALOIGRO

MIR V SEDANJI UREDBI NEVZDRŽLJIV. — LOK NEPRESTANO NAPET. — LJUDSTVA V UMORNI NEGOTOVOSTI. — DIKTATORJI KATASTROFA ZA ČLOVEŠTVO

Vojna, ki se je pričela leta 1914, je bila malenkost v primeru s to, na kakršno je svet zdaj pripravljen. Vse dežele so izborni oborožene. Vse so že par let v mrzlični oboroževalni tekmi, kateri mora služiti vse.

Prednost Nemčije

Posredno je to tekmo izvajala Nemčija, ki se je v razmora kratkem času oborožila veliko bolj kot pa je bila militarno kajzerjeva Nemčija ob izbruhu svetovne vojne.

Strategični položaj je za Nemčijo danes sijajen, kajti leta 1914 je imela proti sebi ogromno Rusijo, dočim je danes njo v sporazumu in računa na njena živila in sirovine. V teh okoliščinah je Nemčija najmogočnejša sila v Evropi. Njen fierir se nadeja, da mu bo mogče s pomočjo ruske nevtralnosti in potrebščin iz Rusije posredoval Francijo in Anglijo tudi, ki bo Italija obrnila Hitlerju, kakor ga je obrnila Wilhelm in Francu Jožefu, s katerima je bila v zvezi.

Apeli za mir

Vse vlade in tudi diktatorji vedo, da je vojna blaznost in da v nji koncem konca ne bo nikčem zmagoval. Mnogi državniki apelirajo za mir. Lani so z apeli in z popustitvami prepričili vojno v Evropi in za tata mir so žrtvovali Čehoslovško.

Toda trajno vzdržavati ta mir je nemogoče. To je kot mir pred volkovi, katerim meče žrtve.

Tretji rajh je pod svojim fierirjem odločen nadaljevati z zahtevami za žrtve in če se mu jih svet naveliča metati v žrelo, bo zaplamel.

Zanesljiv mir je treba volje za sodelovanje med deželami in v zavzemnega reševanja sporov.

V družbi kakršna je ni trajni pogojev za mir, ker je kapitalistična in imperialistična, kateri je bila.

Zadovoljni in nezadovoljni

Dežele, ki so zadovoljne s tem kar so si nagrabile, žele mir. Druge, ki smatrajo, da imajo vsega premalo ali da so bile oropane priložnosti zahtevajo kolonije sirovine podjarmenje malih dežel in umik "sith" velesil na drugo mesto, prvega pa naj prepuste njim.

Taka država je Nemčija, ki želi v svetovnem vplivu in posesti nadomestiti Veliko Britanijo. Italija hrepeni v zetno Francijo in Japonska pa nadomestiti imperializem vseh dežel s svojo nadavlado nad azijskim kontinentom.

Dasi čujemo mnogo o demokraciji in takih rečeh, kakor smo v prejšnji svetovni vojni, je jasno, da se tekmo med več (Nadaljevanje na 3. strani.)

Naši "antifašisti" v stiski

1. Ali so slovenski in hrvaški "antifašisti" danes pripravljeni priznati resnico, da so zavajali delavce, ko so trdili, da se bora za demokracijo in proti fašizmu?

2. Ali so zdaj, ko je dokaz na dlani, pripravljeni priznati, da so se pred nekaj tedni prelevili iz "antifašistov" v "napredne slovenske delavce" zato, ker jim je bil dan namig,

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$8.00; za pol leta \$1.75,
za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.Editor..... Frank Zaitz.
Business Manager..... Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager..... Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$8.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Sprememba v 24. urah

Od kar je prišel Hitler na vladu Nemčije pa do 22. avgusta to leto so komunistične stranke Anglije, Francije in Zedinjenih držav propagirale ljudsko fronto vseh sil, ki so za demokracijo in proti hitlerizmu.

Komunisti vseh dežel so do 22. avgusta propagirali fronto demokratičnih držav z sovjetsko Unijo za zrušenje tretjega rajha.

V vseh deželah so komunistične stranke do 22. avgusta neugovorile propagando za vojno proti Nemčiji.

Dan pozneje so iste stranke oznanile, da Hitler v resnicni ni sovražnik komunizma in da njegova zveza proti kominterni ni bila resna stvar. Niti ni on sovražnik sovjetske Unije nego njen priatelj. Njegova in Stalinova politika vodi vzajemno v mir.

Komunistično geslo za bojkotiranje nemškega blaga je izginilo iz propagande komunističnih strank.

Se dne 22. avgusta je komunistična propaganda v Zed. državah, v Franciji itd. trdila, da je Hitler blaznež, da je požigalec svetovnega miru, tiran, okrutnež, uničevalce češkega naroda da sega po Poljski kot krvozeljna hijena po svoji žrtvi, a dan pozneje je ista propaganda začela oznanjati strmečemu svetu, da je Hitler zaveznik miru, da je priatelj sovjetske Unije in Evrope, tolovaj pa je v resnicni Chamberlain.

Država, proti kateri se naj delavstvo vsega sveta bori, ni Nemčija, nego Anglija. Izdajalska država, ki pogazi vsako častno besedo, ni več, kar se Rusije tiče Nemčija, in kar se Hitlerja tiče Rusija, nego v akordu obeh je izdajalska država Velika Britanija.

V eni sami uri so morali "pravoverni" komunisti zavreči vso svojo "staro linijo" in se oprijeti nove, ki oznanja priateljstvo do Hitlerja in njegovih nacijev.

Ljudstvo v sovjetski Uniji, ki ni v časopisu, v radiu in kinu čulo o Hitlerju in njegovem tretjem rajhu nikdar niti ene dobre besede, je ostromelo, ko mu je bilo oznanjeno, da nemški firer v resnicni NI sovražnik sovjeta, nego njihov priatelj.

Dogodila so se še druga čudesa. Tajnik komunistične stranke Stalin je bil osebno navzoč, ko so Hitlerjevi zastopniki podpisali pakt med nacijsko in komunistično vlado. Prvič od kar je Nemčija pod Hitlerjem, so od 23. avgusta dalje nacijaki državniki slikani v časopisu tretjega rajha skupno s Stalinnimi komisarji.

Ruski radio in ruski tisk pa je tolmačil v jezikih 170 milijonov prebivalcev sovjetske Unije, da je nastopila za USSR nova doba. Tolovaj Hitler je v sovjetskem tisku postal junak dneva, spokornik in zaveznič.

Enako so strmeli Nemci v Nemčiji. Barbar Stalin je postal preko noči opora vsega dobrega. Nič več ni bil oglašan za Aziata in divjaka.

Svetovni tisk pa je oznanil, da je Hitler s paktom, ki ga je sklenil s tajnikom komunistične stranke sovjetske Unije dosegel triumf kot še noben diplomat v takozvani moderni zgodovini.

Socialna demokracija tudi triumfira. Pakt med vladarjem nacijev in vladarjem kominterne dokazuje, da v diktaturah ni rešitev za človeštvo. Diktature proletariata ni. Diktatura v Rusiji, v Nemčiji, v Italiji in kjerkoli je uveljavljena, je zmerom stvar ene osebe in le on je os, ob kateri se mora sukat vse. Če se ji zazdi, da se je treba zasukati nazaj, se to zgoditi na mah, v eni uri, a vsaj ne manj kot v 24. urah.

Nauk naprednemu delavstu

Klerikalizem med Slovenci je danes boljše organiziran in jačji ko kdaj koli v zadnjih dvajsetih letih. V par tednih se je njihovih shodov udeležilo najmanj trideset tisoč ljudi.

Kaj pa naprednjaki? Ali se bodo zdramili in se zedinili za delo, ali bodo le pisali ali morda še naprej pomagali takozvanim "naprejvecem" nositi vodo na milin slovenskega klerikalizma?

Stari boljševiki bi radi novo obravnavo

Stari boljševiki, ki so bili postreljeni vsled obdolžitve, da so iskali zavezništvo s Hitlerjem, so vstali iz groba, premotriši položaj in uvideli, da so tisti, ki so jih obsodili v smrt, res sklenili zvezo s Hitlerjem.

Nato so se domenili predlagati nov moskovski proces, ki naj bi ga vodil Leon Trotski, na zatožni klopi pa naj bi bila Stalin in Vorosilov.

Vrhovno sodišče je predlog starih boljševikov zavrnilo in jim ukazalo iti nazaj v grob.

Še zmerom resnično

Lagije je dobiti delavce in kmete v armado, da streljajo na delavce in kmete, kakor pa za ideje, ki jih uče, kako drug drugemu lahko napravijo udobno življenje.

Nesreča za svet je, da hoče vsakdo druge učiti, namesto da bi se vsi drugi od drugega učili.

BOJ FARMARJEV ZA VIŠJE CENE MLEKA

IZ KANSASA

Kansas je navadno vsako poletje suh in požgan od suše in vročine. Letos je pa izjema. Posebno velja to za srednji in vzhodni del države. Dežja namreč dobimo za "potrebo". Posebno meseca avgusta ga je padlo več kot navadno. Zeleni pašniki, rejenja živila, lepa koruza in drugi farmarski pridelki, pa človek, ki pozna kansasko poletje, misli, da se je svet obrnil.

★

Cbiskal sem letno okrajno razstavo v Girardu. Je to predvsem razstava živilne in farmarskih pridelkov. Razstavljenih je tudi nekaj kuhinjskih in gospodinjskih umetnosti ter vrnih pridelkov. Zraven sodeluje tudi nekaj šolskih distrikrov s svojimi drobnarji. Zastopan je nekaj rojakov, ki so razstavili živilino, perutino, evertice itd. Vidis vse: od močnega bikha, dol do eno funtne petelinke, od 950 funtne svinje, dol do ponižne putke, od rdečičnih breskev do načadnih cibar, od "debele" koruze in plebejskega krompirja, vse dol po poetičnih aster in vrtne. Vse skupaj je sicer skromna stvar, če se primerja newyorškemu "karnevalu", ki je zdaj v teku. Ampak že to je dokaz, da pri nas ne rastejo samo dolgorake kobitice, "chiggerji", kače, prašni viharji in take "šibe božje". Treba je le "zgoraj" nekoliko pametnejši regulacije, da bo "nebo dole dež" kadar ga je res treba, in dežela "solnčnih rož" se bo vsaj od daleč lahko primejala "deželi Kanaansk".

★

Zavod za proučevanje pripravki štiriletki v Berlinu je sedaj zavrl delovanje tudi na Češkem in Moravskem. V bližnji bodočnosti bodo vse produkcijske sile v protektoratu vključene v nemške gospodarske ustanove ter se bo tudi na podprtju protektorata izvajala Göringova štiriletko. S češko produkcijo ima sedaj Nemčija 75 odstotkov celotne svetovne proizvodnje rjavega premoga. Ker Nemčija nima petroleja, da bo svojo raznarovalno politiko s takimi sredstvi med Čehi in Slovenci pospešila. Čehi se upirajo, seveda tajno, sabotirajo "svojo" nemško vlado, a proti njim je premoč, ki jo sami ne bodo mogli streti.

★

Zelo uspešno vrši Nemčija svojo kolonizacijo z naseljevanjem Nemcev na zemljo čeških kmetov, od katerih jo kupuje, in še bolj s parcerijanjem vlepošestev na Češkem, ki so razdajana Nemcem.

V sedanjem položaju je vsak Čeh prisilen — hočeš nočeš, učiti se nemškega jezika. Lektor izmed njih ga zna, 'lahko kam pride'. Nemčija smatra, da bo svojo raznarovalno politiko s takimi sredstvi med Čehi in Slovenci pospešila. Čehi se upirajo, seveda tajno, sabotirajo "svojo" nemško vlado, a proti njim je premoč, ki jo sami ne bodo mogli streti.

★

"Hrvatski dan" v radiu

Pittsburgh, Pa. — V soboto 2. sept. se bo vrnil v Pittsburghu pod okriljem društva v članov HBZ osmi "hrvatski dan". Del programa na ta dan bo oddajan po radiu in sicer po vzhodnem standard času od 12:45 do 1. Tisti, ki ga žele poslušati, naj izračuna razliko med "daylight saving" časom in razliko med vzhodnim, centralnim, pogorskim in pacificnim časom, in se informirajo, s katere postopek bo oddajan ta spored ter ga poslušajo. — M. J. H.

★

JOHN KREBELJ NOVI TAJNIK P. M.

ZA SEVEROVZHODNI OHIO

V nedeljo 20. avgusta se je vrnila v Clevelandu konferenca zastopnikov klubov JSZ in podpornih ter kulturnih društev, ki so včerajna v Prosvetni matici. Zborovali so v sobi kluba št. 27 JSZ v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

Predsedoval je Milan Medvešek. Zapisnik je vodil John Krebelj. Dosedanji tajnik Louis Zorko je poročal o vzrokih, čemu je bila konferenca skliceana sedaj, in o raznih aktivnostih te organizacije.

V imenu odbora JSZ in Prosvetne matice se je tega zborovanja udeležil Frank Zaitz. Razprave so bile živahne. Tiskale so se večinoma naših notranjih problemov.

Henry Rupert iz Sharona, Pa., ki je v Ameriki rojen Slovenc, je v svojem angleškem poročilu izvajal, da bi bilo treba naši mladini pomen in delo Prosvetne matice bolj pogosto tolmačiti v jeziku, katerega ona razume.

Novi tajnik te konferenčne organizacije je John Krebelj. Dosedanji tajnik Louis Zorko ni več kandidiral. Organizatorji so, A. Nagode za Girard in okolico, Joe Lever za Cleveland, in Max Kotnik za Akron, Barberon in okolico.

Zborovalci so sklenili, da naj se v bodoče sklicane dve redni konferenci vsako leto. Izmed teh naj se ena vrnil v Clevelandu, druga pa bodisi v Girardu, Barbertonu, Akronu ali kjer že v okraju, katerem ima ta organizacija svoj dejotrop. Prihodenja bo v Girardu.

V diskuziji smo, čuli poleg nasvetov in tolmačenj naših razmer, tako razpravljali, da bi bilo dobro, da se vse živilne razmere, dobro občutno, zaradi tega odprimo rdečične kmete, kjer le morejo.

Zanimiva je bila tudi razprava, kako usoglasiti naše agitacijsko delo, da bo čim uspešnejša za Proletarca in Cankarjev Glasnik.

Novi tajnik te konferenčne organizacije je John Krebelj. Dosedanji tajnik Louis Zorko ni več kandidiral. Organizatorji so, A. Nagode za Girard in okolico, Joe Lever za Cleveland, in Max Kotnik za Akron, Barberon in okolico.

PISMO IZ CLEVELANDNA

Piše IVAN JONTEZ

O sovjetski Rusiji je bilo pri nas vedno mnogo govorjenja in pripovedanja: velike zaloge črnih sovjezniških porabili pisot novi Rusiji v prihod ali proti nji, pri čemer so jo nekateri na slepo vseprsek hvalili, drugi pa "v njej deva". All iskali na njej zgolj grehe in napake. Prvi se pri tem objavili, ker je vse dobro, karkoli pride iz Sovjetov. Rusija — zato, ker je prišlo od tam, drugi pa prav iz tega razloga izgubila, kar pride iz Rusije, ali se zgodi tam. Kakšno lasanje je potem zarati tega, mi pač ni treba praviti, ker vam je predvsem znano.

Stvar bi bila, zavrnuta, če ne bi bila škodljiva kot je. Tako si pa človek ne more kaj, da bi si ne želel, da bi vse te ljudi — prve kot druge enako — vendar že pamet srečala, da bi se nehalo klati in semešti zaradi dežela, o kateri ne vemo danes prav za prav nič gotovega, jasnega, nepristranskega in neizpodbitnega. Kar vse skupaj "vemo" o Sovjetov. Rusija namreč nič drugega kot gola propaganda — Sovjetska ali protisovjetska. Česar pa tu propaganda ali ne pobaranja, pa počrnijo ali pozlatijo — kaksen je že slučaj — osebna razočaranja ali drugi zunanjih vplivov. Marsikdo je že šel v Sovjetov. Rusija, trdno namenjen videti tam samo dobre in lepo stvari, pa ga je karkoli že razočaralo, da je potem videl samo slabe stvari. In obratno. Vrh tega pa obiskovalcem ni dano, niti jim ni mogoče vsega videti in deželo poštoviti in pretehati, da bi se nikomur ne zgodila krivica. Mnogo vode bo še izhlape pod nebo, preden bom dobili vsaj priljubno točno sliko o našem najboljšem Rusiju. Taka je ta reč, realistično gledana.

Zato bi se jaz zaradi te stvari ne razburjal. Če se komu hoče verjeti, da je v Sovjetov. Rusiji vse zlato, kar se sveti — ali pa vse črno in pokvarjeno — slobodno mu, naj le čeprav v svojem "filmškem gledališču" in se po svoji zabava... Kar se mene tiče, si zaradi tega ne bom kvarebil prebave niti kratil spanja, o Rusiji bom pa slej ko prej sodelil, da je tam nedvomno marsikaj dobrega in zdravja, pa tudi slabega in gnilega, kakor povsod, kjer ljudje še ne poznamo popolnoma. Koliko je pa tam tega ali onega in kakšna je kvaliteta ali vaga, pa ne vem in nemara ne bom nikdar vedel.

Ziviljenje je kratko in Rusija daleč, zlasti za človeka, ki še vožnje do New Yorka ne zmore. Navsezadnje pa imamo dovolj skrbij v Ameriko, ki nam je veliko bližja. Zaradi Rusije naj si kar Rusi sami belijo glavo, saj jih je več kot dovolj!

Pri Debrecinu na Šenklerju so radovedni, ali nisem morda "hud", ker nisem dobil uredniške šarže, seve da pri njih. Glede tega lahko mirno spijo. Ne samo zato, ker sem že imel priliko na lastni koži izkusiti, kako žoltava je ta "šarža" v naši veliki vasi, temveč mi je tudi ostalo še toliko smisla za humor, da ne jemljam resnotnih stvari, čeprav jih kdo drugi — vsled pomanjkanja smisla za smešnost — prinese pred človeka povsem resno, če, "kruh je pač — kruh, kjer koli ga moreš dobiti..." Vzlichujem temu pa — lepa hvala za "dobri ber namen", čeprav je bil dočela nemogoč in je imel vse znake prehajenosti na smrt...

Franka Barbča smo zadnjie na seji vpravili, ali ima toliko korajže, da bi nastopil ob pričeli otvoritve novega kegljišča Slovenskega delavskega doma. "Ved kot mislite!" se je odrezal. In tako bo Frank v imenu društva št. 58 SNPJ, kot njegov predsednik — čestital k otvoritvi prostorov, katerih ni mogoč... V kozji rog se mož res ne da ugnati!

Pred kratkim sem bil vpravjan, kateri izmed številnih kandidatov za mestnega odbornika v našem 28. in 32. volilnem okrožju (vardi) se mi vidijo najboljši. Največ obetajoči kandidat v

Kako je mogoče, da imajo hincavi in priljubljeni več sreča kot pa dostojni, iskreni ljudje?

GERMAN BUSCH

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Ladja "Prestolonaslednik Peter" se je pripravljala za odhod iz Splita proti Dubrovniku. Bilo je oblačno dopoldne. Na krovu tretjega razreda je nas bilo tretjino več nego je dopuščalo dano določeni prostor, zato smo na komfort pozabili in se staličili po stolih in ob ograji kakor smo pač najbolje mogli. Midva sva bila edina Slovenca. Skoro vši drugi so bili Čehi, nekaj Nemcev in par Hrvatov iz Zagreba.

Mlad Čeh je opazil na vrhu moje prtljage angleški časopis. Obgovoril me je in ponudil brezko. Uči se angleško, je dejal, pa bi rad, da bi nekoliko pokramljal v tem jeziku, če mi ne bo nadležno. Odgovarjanje sem prepustil Angelu. Res, bilo bi škoda, če bi to priliko vožnje po Jadranu prepustil brezpomembnemu pomenku, zato da se bo nekdo vežbal v svoji angleščini in me mučil s pustimi vprašanji. Mladi Čeh je pojedel še nekaj breskev, govoril o Chamberlainu, tolmačil angleške besede končno v češčini, medtem pa ga je sunil tovarš in mu pripomnil, da smo na morju, ne pa v vozu počutne železnice v Pragi.

Nekaj mladih parov se je držalo ob ograji v objemu in zrlo molče v valove.

Nad nami so se kupičili gosti oblaki. Nekdo izmed ladijskoga moštva je nam prisel na znanosti, da se kmalu ulije plava, torej naj pospravimo svoje reči in gremo pod streho.

Zena je oblekla svoj dežni plašč in ostala na krovu, jaz pa sem odšel v spodnji predel tretjega razreda. Bil je natlačen ljudi in cul. Tudi nekaj leseh kovčev je bilo med njimi.

Na klopeh in po tleh so ležali otroci in na stolih pa sedeli moški in ženske. Ne šale, ne smešni ni bilo na njihovih obrazih. Sama otopenost in brezizrazen pogled v stene. Njim ni bilo za morje. Peljali bi se tu spodaj tudi če ne bi deževalo.

Na neki klopi je bilo nekoliko prostora, pa sem se vsedel na njem. Dečko, star kakih pet let, ki je ležal na klopi, je zagodrjal molčeci mami, da ne bo mogel stegniti nog ko prej. Ker mu ni odgovorila, me je fant z nogo sunil, a toliko oprezno, da ona ni videla. "Hočeš, da grem stran?" Gledal je jezno in ni odgovoril. V drugem kotu se je stiskala v mrak mlada ženska in dojila otroka.

Gori na krovu so ljudje, ki so prišli na to ladjo zaradi zavade, zato, da se navžijejo morja... Tu spodaj pa so ljudje, ki so morja vajeni, tarejo pa jih valovi skrbi in se vprašajo, kje bo njihov dom jutri, kje bodo dobili zasluzek, da jih mine mučna skrb za vsakdanji kruh.

Stari možak, ki je sedel na svojem lesem kovčugu, me je obgovoril, "gazda, imas sibico?"

"Imam. Tudi nekaj tobaka. Hočeš?" "Kam, prijatelj?" Začudil se je, češ, da se nihče ne zanimata kam kdo gre. On je namejen v Gruž. Tam v poletju po-

(Dalje prihodnjič.)

Vabilo v Moon Run

Moon Run, Pa. — Večina organizacij je svoje piknike že imela, klub št. 175 JSZ pa ga priredi v nedeljo 3. septembra na Portman's Grove. Polovico prebitka je namenjenega Proletarca.

Članstvo kluba vabi vse prijatelje delavskega gibanja in

in v sosednjih naselbinah, da se udeleži tega izleta. Portmanov prostor je eden najlepših, kar jih je v tem kraju Pensylvanije, zabave bo mnogo, pa tudi gradiva za pomenke je v izobilju. Torej na svidenje v nebiju! — Jacob Ambrozh.

Kam bodo izselili južnotirolske Nemce?

Mussolini hoče, da se izseli iz južne Tirolske kakih 400,000 Nemcev, njihove domačije pa naseljuje z Italijani. Pravi, da se morajo Nemci odstraniti od meje v interesu varnosti države, kajti na takoj strategičnem krajcu morajo prebivati ljudje, ki ostanejo zvesti v vsakem slučaju. Hitler, ki se je proglašil pred nekaj leti za "protektorja vseh Nemcev na svetu" in za branitelja nemških narodnih manjšin je Mussoliniju ugodil in mu pri izseljevanju pomaga.

Nekaj jih baje naseli na Koščekem posebno med Slovenci, večinoma pa na Češkem, kjer bo razdelil veleposestva v male domačije in jih dal Nemcem. Čehi, ki žive v strategičnih kra-

jih, se bodo morali tudi izseliti drugam. S temi in sličnimi sredstvi se nadeja s časoma spraviti češki narod s površja, oziroma ga s prisilki vseh vrst primorati v ponemčenje.

Nemci na južnem Tirolskem pa bi radi ostali na svojih domovih, na katerih žive rod za rodom že dolgo dobo in so navezani nanje. Mussolini jim grozi, da kdor noče v "domovino" (tretji rajh) bo primoril, kajti se od tako odgovornega človeka kakor je on pričakuje.

Kajti Martinek je tajnik vsega

jih, se bodo morali tudi izseliti drugam. S temi in sličnimi sredstvi se nadeja s časoma spraviti češki narod s površja, oziroma ga s prisilki vseh vrst primorati v ponemčenje.

Nemci na južnem Tirolskem pa bi radi ostali na svojih domovih, na katerih žive rod za rodom že dolgo dobo in so navezani nanje. Mussolini jim grozi, da kdor noče v "domovino" (tretji rajh) bo primoril,

kajti se od tako odgovornega človeka kakor je on pričakuje. Kajti Martinek je tajnik vsega

Pakt Nemčije in Rusije udarc na delavski pokret

(Nadaljevanje s 1. strani.)

čemu skleniti pogodbo s človekom, katerega je hotel na vsak način napasti? Čemu trditi, da ga je hotel uničiti, in v isti sapi slaviti pogodbo z njim za "največji mirovni uspeh"?

Rusija je s pogodbo pridobila kot država in ob enem priznala, da ni zločin skleniti zvezo s Hitlerjem, dasi je poslala na morje mnogo vojničnih ljudi baš radi takega zločina, kateri pa jim ni bil dokazan.

Pogodba med Stalinom in Hitlerjem je imperialistična in triumf za nacizem.

BEGUNCI SE TOLAŽIJO Z GODBO

Na slike je družba mladih beguncov iz Nemčije, ki so prišli v London. Medpotoma so se tolažili nad svojo žalostno usodo s petjem in igranjem na gošti.

Joseph Martinek govoril v klubu št. 1 o položaju

Chicago, III. — Na prošli seji kluba št. 1 JSZ dne 25. avgusta so poročali o aktivnostih odbornikov in posamezni člani. V prvih 6. mesecih tega leta je imel klub \$1,423.56 dohodkov in \$1,523.73 izdatkov. V blagajni dne 30. junija je imel \$134.41 gotovine, od katere je pripada \$32.73 mladinskemu krožvu.

"Pojdiva v salon," sem ji rekel. Mlad Dalmatinec je pristopal k najini mizi.

"Kako, natakar?"

"Nid prida. Ce ni Angležev, Francozov, Švicarjev in Američanov, nič Nemcev je mogo, a nimajo denarja. Tudi Čehi malo zapravijo. Od kje sta vidva?"

"Iz Ljubljane."

"Tudi s Slovenci nimamo dohodkov. Večinoma imajo hrane s sabo kar za teden dni in več, a vino hočejo poceni in dobro. Edina napitina, ki jo nam dajo, je tista, ki jo morajo platičati."

Hipoma je svoj govor prekinil in nekam presenečeno dejal, da nisva iz Ljubljane.

"Kako da ne! Saj govoriva po slovensko in po vaše."

Natakar se je nasmehnil in dejal, da je naletel med izletniki, ki se vozijo s to ladjo med Benetkami in Dubrovnikom že mnogo presenečen. Stregel je ljudem vseh vrst in nekoč tudi neki Američanki, ki je zdaj že na bivšega angleškega kralja.

Lepo je v Dalmaciji, lepo v Jugoslaviji, je dejal. Ampak kdo ve, kaj bo jutri. Vsi so v skrbih.

Sla sva z Angelo nazaj na krov vzlje dežju. "Morje Adrijansko..."

Ladja je vozila med otoki Brač, Hvar, Korčula, Mijet in drugimi, ki jih je polno ob Dalmaciji. Ustavila je tu in tam, da so potniki izstopili in prišli novi.

Pozno popoldne je dospela v Gruž. Nad njim je Dubrovnik, eno izmed najzanimivejših mest, kar jih pozna svetovna zgodbina.

(Dalje prihodnjič.)

Vabilo v Moon Run

Moon Run, Pa. — Večina organizacij je svoje piknike že imela, klub št. 175 JSZ pa ga priredi v nedeljo 3. septembra na Portman's Grove. Polovico prebitka je namenjenega Proletarca.

Članstvo kluba vabi vse prijatelje delavskega gibanja in

in v sosednjih naselbinah, da se udeleži tega izleta. Portmanov prostor je eden najlepših, kar jih je v tem kraju Pensylvanije, zabave bo mnogo, pa tudi gradiva za pomenke je v izobilju. Torej na svidenje v nebiju! — Jacob Ambrozh.

Znoriti Italijani

Italijanska vlada šejuje prebivalstvo že par let na vse močne pretege proti Franciji, ki bi jo Mussolini rad na kak premagal in ji vzel njene afriške posesti, Korsico in Nico. Italijanski novinarji v Franciji so podrejeni tej propagandi, zato je francoska vlada v svari drugim enega izmed njih izgnala, toda še potem, ko je bil neki francoski novinar pognan iz Italije in pred njim celo vrsta drugih.

Tajnik fašistične stranke Farinacci se je vsled tega silovito razjezil in napisal na račun Francije v "Regime fascista" med drugim sledče "poklon:

"Tisti v Franciji, ki so ta izgon (italijanskega novinara) odredili so svinje. Francoski narod vladajo norci in zločinci, Italijanska vlada naj da vsem francoskim poročevalcem brev v zadnjico: Sicer pa bo Italija skoro obračunala s Francozi, ki jih more spomenovati samo krav poraz."

Slični napadi na Francijo se v italijanskem tisku dnevno pojavljajo. Francoski tisk, ki je v primeri z italijanskim svoboden, piše o Italiji veliko bolj strpno.

Matere v Nemčiji v "pasivni resistenci"

Hitler ne more pridobiti Nemk, da bi mu rodile povprečno več kot 4 otroke. Zato je zelo v skrbeh, kje dobiti v bojoči potrebni "kanonen-futter".

Iz podatkov, ki jih je objavil nemški statistični urad, vidimo, da se stevilo mater, ki imajo štiri ali več otrok, stalno manjša. V času od 1. 1933 pa do letos je padlo število živih, da imajo 4 do 5 otrok na 80.000, število mater, ki imajo 6 do 7 otrok za 30.000 in število mater z osmimi ali več otroci za 50.000. Od 100 poročenih žen je bilo v začetku 1. 1939 samo še 212.3, ki so imelo več kot 4 otroke, dočim je 1. 1933 znašalo njihovo število 24.7 odstotkov.

Dalje je Martinek izvajal, da etudi bo mir začasno ohranjen, v tej napetosti je nevzdržljiv. Dogodi se vojna, ali pa revolucija, je sklepal. Po njenem mnenju najprvo vojna in nato revolucija.

Nič boljše se ne godi Mussolinijevi kampanji za več rojstev v Italiji. Odstotek porodov v totalitarnih državah je sicer več kot v Franciji ali v Angliji, ampak je vendar značilno, da je daleč pod številom, ki sta ga določila Rim in Berlin.

Treba pri tem še omeniti, da je porodna kontrola v Nemčiji kot v Italiji strogo prepovedana. Vzlič temu rojstva v njima ne napreduje.

Hrvatski komunisti moralni spremeniti resolucije in takto

Društvo Hrvatske Bratstvene Zajednice je komunistična sekacija sodelovanjem svojih članov v začetku avgusta predložila resolucijo, ki pravi med drugim:

"Z razloga, ker nemški in italijanski fašizem preti razgradi Jugoslavijo in podjeti hrvatski, srbski in slovenski narod... če bo ta potrebna."

"Člen VI. — Pogodba ostane v veljavni deset let s pogojem, da ena ali druga stranka ne naznani preklica pogodbe v dobi enega leta po poteku veljavnosti, bo ostala v veljavni za nadaljnjo dobo petih let."

"Člen VII. — Pogodba mora biti ratificirana v najkrajšem mogočem času." Izmenjava dokumentov o ratifikaciji se mora izvršiti v Berlinu. Pogodba stopi v veljavno takoj po podpisu."

Ta paket je bil podpisani v Moskvi v navzočnosti tajnika komunistične stranke Jožefa Stalina in bo končno vloženo ratificiran v Berlinu. Obe državi

BESEDILO POGODBE, KI STA JO SKLENILA HITLER IN STALIN

Eva najznačilnejših stvari sta si "častno" obljubili ne napasti druga drugo. V slučaju, da bo eno ali drugo napadla kaka tretja sila, se obvezujeta na medsebojno neutralnost.

V resnicu sta se Rusija in emčija obvezali POMAGATI druga drugi, kajti ta nenapadni pakt je eden najbolj obveznih, kar jih je sovjetska Unija sklenila v prošlih nekaj let.

Tajnik fašistične stranke Farinacci se je vsled tega silovito razjezil in napisal na račun Francije v "Regime fascista" med drugim sledče "poklon:

"Tisti v Franciji, ki so ta izgon (italijanskega novinara) odredili so svinje. Francoski narod vladajo norci in zločinci, Italijanska vlada naj da vsem francoskim poročevalcem brev v zadnjico: Sicer pa bo Italija skoro obračunala s Francozi, ki jih more spomenovati samo krav poraz."

Slični napadi na Francijo se v italijanskem tisku dnevno pojavljajo. Francoski tisk, ki je v primeri z italijanskim svoboden, piše o Italiji veliko bolj strpno.

JOŽEF STALIN

syetovat druga z drugo. To pomeni, da je bil Stalin obveščen, kaj namerava Nemčija s Poljsko in v posvetovanju sta najbrže glede bodočnosti Poljske in baltiških dežel sklenila tudi tajen sporazum. Nedvomno sta se tajno posvetovala in se dogovorila tudi o njuni bodoči politiki napram Japonski.

Pogodba, ki pomeni večji triumf za Hitlerjev karkoli, od kar je na krmilu Nemčije, se glasi:

"Vladi Nemčije in Sovjetske unije sta se v želji po utrditvi miru med obema državama in v duhu provizij neutralnosti pogodbe iz leta 1926 odločili:

"Člen I. — Obe državi se od povedujeta rabi sile, vsaki agresivni akciji in napadu druga proti drugi, ukljivčivši vsake akcije spojeno z drugimi velesilami.

"Člen II. — V slučaju, da ena podpisnika pakta postane predmet sovražne akcije s strani tretje stranke, ne bo druga

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Na shodih pacifistov, posebno na onih, ki jih sklicuje Keep America Out of War Congress, so komunisti do predprošlega podeljka govornike motili z medklici in propagirali vstop Zed. držav v fronto demokratičnih sil za vojno proti Hitlerju in Mussoliniju. Nu — zdaj je postala "strankina linija" spet drugačna, oziroma bila postavljena na glavo. Zdaj je treba zagovarjati fašistično fronto v njenem boju proti Franciji, Angliji in Poljski.

"Naprej" je bil nekaj časa glasilo "slovenskih antifašističnih delavcev". Ko se je zaznalo, da kuje sovjetska Unija tajen sporazum s Hitlerjem, so komunistični listi dobili namig, naj spremene titelne teme primerno in tako je tudi "Naprej" zavrgel v svojem naslovu naziv "glasilo antifašističnih delavcev" in ga nadomestil z "glasilo slovenskih naprednih delavcev".

Demokratska stranka v Clevelandu je zelo v zadregi, ker ne more dobiti resnega, poštenevoga, vplivnega in ob enem spodbognega politika za županskega kandidata. Celo koncilman Vehovec je odklonil to čast, dokim realist sodnik Lausche ve, da mu je boljše ostati v službi sodnika, ki je lahka, namesto se potegovati za župansko čast, ki je združena z mnogotrimi težkočami, odgovornostjo in delom.

Slovenci umirajo kakor da temkujejo kdo izmed njih se cimprej poslovi od solzne doline. Ni čudno, da so mnogi slovenski pogrebni modernizirali svoje prostore in nekateri izmed njih ustanovili tudi podružnice.

V nedeljo 20. avgusta so imela slovenska društva Najsvetjega imena v Clevelandu svoj "veliki slovenski dan" katoliške akcije. Štiri slovenske župnije, ki jih imamo v metropoli, so bile zastopane. Predsedoval je Anton Grdina, seveda po svoji starci navadi. Govornik kanonik Oman je videl pred sabo par tisoč slovenskih reyev in začel govoriti o silnem bogastvu, ki se kupiči na eni strani, in o bedi, ki se veča na drugi (torej mu čitanje socialistične literature koristi!). Ampak to pride od tega, ker se ljudje ne ravnajo po krščanskih naukih, je dejal prečastiti g. kanonik Le čudno, kako to, da se ni domisli, da vladajo svet na vseh kontinentih, razen v velikem delu Azije, že dolga stoletja krščanske vlade.

Bivši klevelandčan Spoler, zdaj upravnik "Napreja", ni bil v odboru "tega slovenskega dneva". V Clevelandu ga slo-

PONUDILA SINA DOBRIM LJUDEM

Mrs. C. G. Fiksdal v Pleasantville, N. J., se bori za obstanek s svojim sinom že devet let. Njen mož je leta 1925 izginil neznano kam. Ona je potem sebe in otroka preživila z prihranki in pa kolikor je mogla zaščititi. Živila sta v starem "trailerju", ki se je podrl. Končno se je obrnila na lokalne časopise s prosinjo na dobre ljudi, da naj kdo njenega sina vzame za svojega in mu preskrbi potrebno oskrbo in žolko vlogo.

Torej je dobro barantal, ker bi v vojni za Rusijo nič ne pridobil.

Drugi odgovarjajo: Stalin je s tem pokazal, da se njegov režim od rezimov umorjenega carja nič ne razlikuje. Oziroma, da je bolj zavrnaten nego carski. On (Stalin) je dal pomoriti Lenjinovo tovariša vsled obdolžitve, da so se prodali Hitlerju, zdaj, ko je on resnično in učinkovito izvršil tak zločin, pa naj bi se to smatralo v kontekstu Rusije? Kdor količkaj razume svetovni metež teh dni, ve, da je bila Stalnova poteza v korist Hitlerju in silen udarec demokraciji. Sovjetska Unija bi Hitlerja skupno s Francijo, Anglijo in Poljsko lahko vrgla. Stalin se je odločil in tej igri pomagati Hitlerju in ga rešil. Tem je vrgel kombinacijo, ki se je smatralo za braniteljico demokracije, popolnoma s tira.

Komunistična internacionala je doživelila žalosten konec. Dvaja leta je živila, torej ni v svoji rasti in padanju dočakala niti polnoletnosti.

"Chamberlainovi agentje trgujejo s Hitlerjem." Tak je bil podnaslov v "Napreju" z dne 16. avgusta. V resnicu so iste dni in že tedne prej trgovali s Hitlerjem Stalnovi agentje.

Med največjimi razočaranci vsled sedanje svetovne situacije so Cehi. Verjeli so, da je Rusija z njimi in bo skušala Angliji in Franciji dokazati, da je bila njuna taktika, ki je privredila lani v "monakovski mir", napadna. A namesto tega so Cehi uvideli, da je dala Rusija zdaj Hitlerju v milost in nemilost Poljski, Jugoslavijo, Litvinsko, Madžarsko, Rumunijo in kdo ve še kaj vključuje neobjavljeni del pogodb med njima.

Frank Modic v Detroitu, Miketič v Windsorju in druga cenjena njihova družba: Nu? What? Ali ne bi bilo pametnejše delovati za demokracijo in socialism z nami nego s Hitlerjem proti demokraciji? — Radovedo.

Vsi voditelji komunistične stranke v Zed. državah so se dan po sklenitvi prijateljske zveze s Hitlerjem in Stalnom poskrili, ker jim je bila njihova dosedanja strankina linija namaha pogražena v blate. Niso verjeli in Daily Worker je molčal dva dni, predno je uredništvo prišlo spet k zavesti in pričelo z novo "strankino linijo".

Komunisti v Nemčiji strme! Mar se temu kdo čudi!

Jeričev "editorial writer" pravi, da ni v Rusiji na odgovornem mestu nobenega Slovana. Sicer pa so po njegovem mnenju Slovani le politični otroci. Hm, da! Ampak le kle-

nadpad so bili naši ljudje složni in zato uspešno odbijali napade, zdaj pa so razklopiljeni po vsem svetu. V rojstni domovini jih je samo 1,300,000, je dejal Zakrajšek, a čemer je misli Slovenia. Drugi so v Italiji, v Avstriji itd. Najsvobodnejše se gibljejo v Zed. državah, česar možni poudaril, ne priznal, ker je hvalil "slovenskega voditelja dr. Korošca". On ni za svobodo, nego za žandarsko nadzorstvo nad ljestvom. Sloveniji je dejal, da je v negotovosti: nihče ne ve, ali se bo v stanju rešiti, ali bo žalostno poginila. Govoril je tudi o sporazumu, ki bo sklenjen med troimenim narodom (ako bo); ljudje v Jugoslaviji bodo potem živeli srečno in zadovoljno, namreč če jim Bog da srečo.

IZ Zakrajškovih izvajanj je bilo razvidno, da ve, kaj preti Jugoslaviji. Hvalil je njenovo vladivo, njenevogobivšega notranjega ministra Korošca, a dejstvo je, da je bila politika vlade in slovenskega klerikalizma vedno naklonjena nazadnjaštvu, reakciji, bila protivna liberalizmu pod kakršnokoli obliko in se navduševala ob bivši Avstriji za klerofašizem, ki je gladil pot nacizmu. Tako si je pripravila pot k hitlerizmu tudi Jugoslavija v celoti, ker je rajše ljubimka s fašizmom Italije in z nemško reakcijo, kakor pa z "brezbožno socialno demokracijo".

Ko je rev. Zakrajšek imenovan nedeljo govoril, še ni vedel, da je sklenjena zveza med Rusijo in Nemčijo, katero je dan pozneje razglasil radio po vsem širnem svetu.

Med veliko množico katoliškega v radovednega naroda se je pater Zakrajšek čutil zelo počaščenega, dasi ga je utrudila. Pobožni može in žene so mu hoteli dopovedati, kako ga še zmerom čislajo in mu že vse dobro in da naj na kak način pozdravi njihove svojice v starem kraju. Tudi za maše so mu ponujali, za Lemont itd.

Rev. Zakrajšek o domovini, ki je v nevarnosti

Cleveland, O. — V nedeljo 20. avgusta je govoril na velikem slavju, ki se je vršilo v Špelkovem vrtu v prid Lemonta in štirih slovenskih župnj v Clevelandu, franciškan Kazimir Zakrajšek. Prireditelji so cenili, da je bilo navzočih nad pet tisoč ljudi. Po mojem presojanju jih je bilo okrog tri tisoč. Saj je že to precejšnje število.

Prijateljem v Pittsburghu in domaćim "naprejevcem" (nekaj je bilo navzočih) naj zaučam, da tu ni bilo nikake nepristranosti, kakršno v prid klerikalizmu oni propagirajo in so tudi sami uganjali s svojim "slovenskim dnevom" v Pittsburghu. Slovenski duhovniki pri nas hočejo odločne katoličane, ne pa kak "mišma". In so uspeli s svojo katoliško prereditvijo veliko boljše, kot pa je uspel komunist (ali kar je že) Spoler s svojimi tremi klerikalnimi prvaki v Pittsburghu.

Niti eden izmed govornikov ni apeliral na "slog", kakor so bivši "komunisti" na "slovenskem dnevu" v Pittsburghu, ampak vsakdo je klical vse od kraja v boj za "katoličanstvo" proti brezbožtvu, rdečkarjem, markistom itd. Svojo prireditve so načelno organizirali in uspeli načelno. Tudi "slovenski dan" v Pittsburghu je bil načelno katoliški, dasi pod "nepričastno firmo". Napredni stvari ni koristil niti toliko kot je črnega za nohtom.

Rev. Zakrajšek je govoril med drugim o temah dneh, ki zakajajo našo rojstno deželo. Naji stojimo na strani in pomagamo, je apeliral. Tudi slovenska reč je v skrajni nevarnosti. Prebivalstvo na deželi in v mestih trepeta, ker živi v mučnem strahu pred katastrofo, katera se pripravlja nad njim.

Izvajal je dalje, kako se ljuti sovražnik poganja v slovenske krajine in buta s propagando ob Jugoslavijo. V času turških

menjali svoje nazore, program in taktilko.

Večkrat se je pokojni Gabrijel pritoževal nad onimi, ki hvalijo sovjetski režim, se zanj navdušujejo, v praktičnem oziru so konservativci in pusti, da se njihovi otroci vzbajajo v reakcionarnem klerikalnem duhu. "Dokler bo toliko takih polovičarjev, ni upanja na preobrat," je večkrat pojmal.

Pokojnik je v svojem življenju iskreno storil za delavsko stvar kolikor je mogel in si zaslužil časten spomin. Bil je voren soprog in oče.

Poročalec.

Jugoras nima sreča

Delavstvo v tobačni industriji Jugoslavije, ki je označeno za "monopolne radnike", je imelo avgusta volitve, pri katerih si je izbral zastopnike za kolektivna pogajanja in za ščitenje svojih koristi. Zastopstvo je proporčno, to je, vsaka unija delovali toliko mandatov kolikor je zanje količnik na podlagi števil oddanih glasov.

Večino zastopnikov so dobile neodvisne delavskie unije (socialistične). V ljubljanski tobačni tovarni je dobila neodvisna (socialistična) unija 6 zastopnikov in klerikalna (pridružena Jugorasu) 4; v Zagrebu socialistična unija 3, Hrvatski Radnički Savez (mačkovci) 2 in Jugoras (vladna unija) 1; v Senju, socialisti 6; v Sarajevo socialisti 9, Jugoras 2, neodvisna lista 1; v Čapljini, socialisti 6; v državnih papirnicah v Čačaku socialisti 6.

Skupni rezultat teh volitev je, da imajo svobodne (socialistične) unije 40 mandatov, mačkovci 3, slovenski klerikalci 4, Jugoras v ostalih krajih Jugoslavije 4, in neodvisni 1 mandat.

Veliko proslava rudarjev v Trbovljah

Proslave 40-letnice svobodne strokovne organizacije v Trbovljah se je udeležilo nad 10,000 ljudi. V jubilejnem spreduvodu jih je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebnimi vlaki iz raznih krajev Slovenije. Pozdravni govor je imel trbovški župan sodrug Klešovič, v imenu organiziranega delavstva je govoril Franc Švec, ki je korakalo nad 5,000 v veličastni razpodelbi. Slavje je trajalo dva dnia. Vprizorjena je bila Cankarjeva drama "Hiša", vršil se je koncert, govoriki so poudarjali važnost tega jubileja in izražali nado na boljše dni. V spreduvodu je bilo šest delavskih godb, udeleženci pa so prišli z rednimi in posebn

Med Slovenci v Clevelandu

Konferenca klubov JSZ in društvo Prosvetne matice dne 20. avgusta je name napravila dober včas. Skočila je, ker niso bila zastopana na tem zborovanju vse kulturna in druga društva, ki so včlanjena v Prosvetni matici.

Popoldne sem šel z družbo sodrugov v Gordon park, kjer se je pod pokrovitvijo clevelandskih Slovenskih narodnih domov višil koncert slovenskih pevskih zborov. Spored je vodil odvetnik Frank Opaskar. Predstavljal je euclidsko župana Simsa, ki je med drugim dejal, da imenujejo Slovenci njegovo mesto "nova Ljubljana", da ima on Slovence že o rad itd. Za njim je Opaskar predstavil clevelandskoga mestnega uradnika Blythina, ki je dejal, da zastopa župana Burtona in priča navzčim njegove pozdrave.

Opaskar, ki je spraten "announcer", je govoril o delu in uspehih Slovencev na kulturnem polju in nato predstavil Ivana Zormana, ki je v kratkem govor orisal Slovence za kulturni narod in njihov prispevek Ameriki na polju pravete za upoštevanja vreden. Vsi govorji so bili angleški.

Nastopila sta dva mladinska pevska zbor, eden pod vodstvom Ivana Zormana in drugi pod vodstvom Louis Šemeta. Za njima je nastopil pevski zbor društva št. 45 SDZ in dva druga pod vodstvom Johna Zupanca, nastop skupnih zborov pa je vodil Jack Nagel.

Skupina dramskega društva "Ivan Cankar" je predvajala "slovenske narodne ples", ki pa so bili enaki kakšne vidite na Tirolskem, Koroskem in še marsikje v nemških krajih. Dekleta in fantje so bili v "narodnih" nošah. Plesali so dobro.

Slovenski domovi v Clevelandu in povsod drugje so več ali manj odvisni od točilnic, ki jih obratujejo direktno ali pa neposredno. Nasprotujejo jim najbolj gostilničarji, ker jim odvzemajo pivce. V Ohiu so skušali v zakonodaji obremeniti domove te vrste — slovenske kot vse druge dvorane, ki imajo točilnice, z novimi davki. Slovenski domovi so v obrambu svojih interesov ustanovili medsebojno zvezo, katera je poslala v Columbus deputacijo, da pridobi poslanec proti nadaljnemu obremenitvam domov in klubov, ki obratujejo točilnice domovom v korist. Slovenska deputacija je merodajnim krogom dokazovala, da služijo slovenski domovi ne le zabavljajudištva, nego predvsem v kulturne namene. Koncert v Gordon parku naj bi bil eden izmed dokazov, da je to resnica. Deputacijo v Columbus je vodil omenjeni odvetnik Opaskar.

Isto nedeljo popoldne me je Milan Medvešek povabil na farmo federacije SNPJ. Stvar me zanimala in sem se vabilu razdeljeval ozvezdal. Bilo je nas precej žruba.

Ta farma je za namen, radi katerega so jo društva SNPJ kupila, prikladnejša nego sem si jo predstavljal. Obsegata 10

akrov. Na nji je prostoren plesni paviljon, nekaj kabín in stara hiša. Sadnega in drugega dneva je mnogo na tej farmi, ja celo nekaj gozda ob potoku. Pravijo, da bodo s časoma člani SNPJ potok poglobovali in razširili, da se bodo lahko otroci in drugi kopali v strugi. Potok in pozdnji parobek, ob katerem teče, oči od ostale farme cesta, kar je edina hiba te farme. Kušili so jo izredno poceni. Naprave na nji bodo zboljševali in dedajali nove v kolikor bodo dopuščali dohodki, kajti namen odbora je gospodariti tako, da ne bo treba novih zadolžitev.

Sli smo tudi v Slovenski devlavi dom v Collinwoodu. Poštipje, v katerem bo kegljišče (csem alej) in pod njim balinže (štiri aleje), je dograjeno in že septembra bo otvoritveno avje. K auditoriju je zgrajen nov moderen bar in kuhinja. Nova stavba in oprema bo stala veliko, a uprava je uverjena, da bodo dodatni dohodki omogočili redno plačevati vse obveznosti.

Z Juhom Božičem sva porabila par popoldnov in večerov na agitaciji za Proletarca. Ako bi imel več dni časa v ta namen, bi najbrže dobro uspešna. Mnogi rojaki so za preživljjanje odvisni popolnoma od rešila, ali od upoštevanih prijetopov.

Dan pozneje se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Zelo dobro je prebolelo krizo hranilno in posojilno društvo St. Clair Saving and Loan Co., ki je bilo prva leta krize že čisto potisanjeno ob steno. Naši klubi JSZ v Clevelandu izredno zanimivi. Najbrže da, posebno za tiste, ki se zdaj udejstvujejo v političnih bojih in na kulturnem polju. Ne verjamem pa, da bodo prevodi polemik iz clevelandskih (ali katerikoli drugih slovenskih listov) zanimivi za one, ki jih bodo čitali recimo čez 50 let. Razveseljivo je, da imajo v Clevelandu to delo Slovencov, ki tudi razumejo predmete o katerih pišejo. V Chicagu pišejo o Slovencih, njihovih listih in ustanovah Rusi, Bolgari in Čehi, menda radi tega, ker se Slovenci za takata dela niso priglasili. Naravno, da bodo podatki o njih večinoma netočni in v splošnem površni.

Tudi za kandidate v politične urade Slovenci v Clevelandu niso v zadregi. Skušali so pridobiti sodnika Lovšeta, da bi kandidiral za župana, a je odklonil. Toliko več pa je slovenskih kandidatov za koncilmane. V sedmih wardah kandidirajo za "mestne može" Geo. Travnikar, E. L. Pucel, Peter Relić, J. M. Novak, E. J. Kovačič, Pete Margitich, W. J. Kenik, Vatro J. Grill, R. R. Butala, Max Traven, Steve Cavlovic, Joseph Poznik, Anton Vehovec, Rudolph Lokar in poleg teh v istih wardah še cela vrsta drugih politikov različnih narodnosti.

Dies preiskuje tudi fašistične aktivnosti

Kongresna komisija za preiskovanje "neameriških aktivnosti", kateri nadaljuje poslanec Dies, je zasliševala v zadnjih par tednih mnogo ljudi, ki so aktivni v anti-semitskih in drugih

HENRY D. ALLEN

fašističnih organizacijah. Komisija je dograla marsikaj zanimivega, na primer kdo plačuje stroške nacijskih in drugih sličnih organizacij. Med pri-

HELEN VOOROS

čami, ki so bile pozvane, da povedo v svojih sklenjenih o fašističnem delu, sta bila tudi Helen Vooros iz Brooklynja in Henry D. Allen iz Kalifornije.

Dne 21. avgusta so zborovali v SND na St. Clair Ave, zastopniki slovenskih naprednih pevskih zborov, da razpravljajo in sklepajo o predlogu za združenje pod okriljem Cankarjeve ustanove. Cilja predlog ni dosegel, pač pa so sklenili, da bodo datum za svoje koncerne razpodelili tako, da ne bodo drug drugemu škodovali. Vsak zbor bo imel v bodoče samo en koncert na leto, vsako pomlad pa vsi skupen koncert. Prebitki, kolikor ga bo, bo razdeljen vsakemu sodelujočemu zboru enako.

Razp. avljali so tudi o programnih knjižicah, v katere je oglašeno večinoma pri slovenskih trgovcih in obrtnikih. Izdajajo jih mnogotore slovenske organizacije vsako leto in prizadeti se upravičeno pritožujejo, ker je tega "narodnega davka" preveč. Govorili so tudi o priedbah tistih društev, ki povabijo na sodelovanje pevske zborove in podajo tako cel koncert, ne da bi pri tem imeli kakke posebne stroške. Ker izdaja tudi programme knjižice z oglasi, imajo povprečno znatno večje prebitke od svojih priredb kot pa kulturna društva, ki imajo stroške v zajami, notamini, vlogami, kostumi itd. Ampak to je problem, o katerem se sicer lahko mnogo govor, razen ako bi zbor ob enem sklenili, da žele zase del prebitka, ki vsake prireditve, na katerih bi sodelovali.

Dan pozneje se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

Vlagateljev se je vrnila seja vlagateljev slovenske North American banke, ki je bila dobro obiskana. Naši rojaki in organizacije imajo v nji še mnogo "zamrznjenega" denarja, ki ga radi odtačali in vzelci ven. Od uprave banke ni bil na tej seji nikhe navzoč. Splošno mnenje je, da se upravitelj te imovine ne briga zadosti za koristi vlagateljev, pa bi radi v vodstvu zavoda spremembo. Kako si jo izvojovati, da bo njim v korist, je drugo vprašanje.

WHY NOT MAKE EVERY DAY LABOR'S DAY?

Next Monday the workers of America will again celebrate Labor's national holiday.

The spirit of Labor Day is the spirit of the dignity of Labor. On that day it is well to recall that all good things come from the brain and muscle of those men and women who, on farm, in factory and in offices, on railroads and on the ships at sea, produce and distribute the needs and desires of humanity.

However, Labor Day, 1939, finds the workers of America in an unfavorable position.

It is difficult to assert the dignity of Labor, when the laborers themselves are divided. Unity is the first requisite of power, and today we witness the sorry spectacle of American workers engaged in a fratricidal struggle which not only weakens their prestige, but actually menaces the stability of democratic government.

The dreary spectacle of a disorganized working class at gripes with itself, brother against brother, and the possibility of workers again becoming the gullible victims of a capitalist war, leads us to consider—"Is it true that the organized workers of America have nothing to be thankful for, nothing to celebrate on this Labor Day?"

Labor can achieve its hopes and ideals through a united front. United on the political as well as upon the industrial field. Workers should understand that they must not only work together and strike together, but also vote together!

There is no good reason why those who work and are exploited for profit should surrender their political power to those who own and exploit.

United in industry, united in politics, Labor can make this world their world. They can enjoy the full fruits of the riches they create. They can enslave machinery and add to humanity's harvest of security and leisure.

Those are the objectives which we submit for the acceptance of the workers.

FREUD ON ANTI-SEMITISM

Taken From His New Book

Sigmund Freud, creator of psychoanalysis, a method of research as well as a therapeutic treatment for certain neuroses, is now living in England, having left his native Vienna after Germany's annexation of Austria. He is hated, as no other scientist, by the Nazis as the prototype of everything they do not understand; his books have been publicly burned in Berlin.

Destitute, Freud left Austria. He had sacrificed all his possessions, but he was only too willing to do so in exchange for spiritual freedom. Weary after his escape from Vienna, disheartened by the destruction of his library, and long in a delicate condition, latest reports have it that he is now gravely ill at his Hampstead, England, home.

In a new book, "Moses the Man, and Monotheism," he gives the following analysis of anti-Semitism:

"A phenomenon of the intensity and the durability of the peoples' hatred against the Jews must, of necessity, have more than one reason. One can guess at quite a number of reasons; some evidently, have their origin in reality and need no interpretation; others lie deeper and come from secret sources; these might be recognized as the specific motives. Among the first mentioned, the reproach of foreigners (Landfremdeheit) is probably the most accidental one, since in many places, today under the rule of anti-Semitism, the Jews belong to the oldest parts of the population, or have even been there longer than the present inhabitants."

"That, for instance, is true of the City of Cologne, where the Jews came together with the Romans, before the Germans occupied it.

The "Unpardonable" Characteristics

"Other foundations for the hatred of the Jews are stronger; for instance, the circumstance that they usually lived as minorities among other peoples; because the community feeling of the masses needs for a complement the enmity against an outside minority, and the numerical weakness of the excluded ones invites their suppression."

JSF JUNIOR GUILD TO RESUME MEETINGS AND OTHER ACTIVITIES

CHICAGO—After a brief summer vacation during which their meetings and other activities were suspended the JSF Junior Guild group of youngsters will again get into the swing of things at their first meeting, which is called for Friday, Sept. 1, at the Slovene Labor Center.

All members are urged to attend this meeting and participate in arranging a schedule of activities for the Fall and Winter season.

Kristina Turpin.

Take that, Ladies

The average woman spends three-quarters of an hour a day in front of the mirror. This amounts to a total of 12 days a year. So that during the years between 16 and 60 a lady has spent nearly a year and a half of her life looking at herself in the glass.—The Commentator Magazine.

Joseph Martinek Spoke At Branch 1 Meeting

Chicago.—After two previous unsuccessful attempts to get comrade Joseph Martinek to address the meeting of Branch 1 JSF, we finally succeeded, and comrade Martinek did attend our meeting last Friday. Uncertainty as to his attending and cognizant of the extremely tense situation among Czechs in this country in their second revolution which keeps men like Martinek, Benes, and other Czech leaders busy every moment of their waking hours, we did not advertise the meeting and consequently the attendance was not half of what it otherwise would have been for such an occasion.

Upon conclusion of the day's order of business, comrade Frank Zaitz, who made a business tour to Cleveland, Ohio, during a recent weekend, spoke of conditions there among our people and of prospects for future work of our movement and our publications.

Comrade Charles Pogorelc, who campaigned for Proletarec in a number of towns in Minnesota's Iron Range recently, where he succeeded in securing 30 new subscribers for Proletarec and a number of ads for the 1940 issue of the American Family Almanac, told of working conditions among our people there, and of their labor and Socialist activities.

After this, comrade Joseph Owen spoke on the European situation and the bomb which Hitler and Stalin dropped in Europe last week.

Comrade Martinek expressed his opinion "that there will be war, that it is unavoidable, and that Hitler has gone too far to retreat. The only thing that could have stopped Hitler would have been an alignment of the democratic countries, including the United States and Russia, at the time of the Czech sell-out." He told of the horrible tortures to which prisoners are subjected in Hitler's concentration camps, which he considers himself fortunate in barely escaping although his heart bleeds for his fellow-comrades and countrymen now suffering in German prisons.

"If Hitler is successful in Poland, nothing can stop him from taking Rumania, Jugoslavia, and other small Balkan countries, and finally asking for the colonies," Martinek stated, "after which it will be just too bad for us here in America."

"What Russia did last week has greatly hastened the advent of a new world catastrophe," he said.

Joseph Drasler.

Cook County Party News

Socialist Trade Union League September 12

All Socialist trade union members—AFL and CIO—should attend the next Socialist league meeting on Tuesday, Sept. 12 at 7:30 P. M. at 549 W. Randolph. The meeting will be a short but important one.

The CIO organizing committee meets Friday, Sept. 1 at 8 P. M. at 110 S. Oakley Blvd. All those interested in helping to organize the unorganized should attend this meeting.

Socialist Anti-War Conference September 15

All Party branches should select at least three members who are willing to devote themselves to anti-war work and assign them to attend the Socialist anti-war conference Friday, Sept. 15 at 7:30 P. M. at 549 West Randolph St.

The same applies to YPSL circles, too. Plans for KAO work in various neighborhoods and possibilities for labor anti-war work will be discussed at this meeting.

Photo Contest at Xmas Bazaar

All you candid camera fiends get busy. We're staging a contest for "Photos with Social Significance" to be exhibited at the Xmas Bazaar to be held by the Cook County Party on Dec. 2 and 3. A valuable photographic prize is being donated by Comrade Elwood Hobbs for the best picture submitted in the contest. All pictures must be submitted to the county office by November 15. Any size, any subject. But remember—it must have social significance.

YPSL To Get City Organizer

The National Personnel Committee of the YPSL has recommended that Al Spires of Los Angeles be brought to Chicago to work part-time as national administrative secretary and part-time as city organizer. A city membership meeting of the YPSL voted unanimously to accept the recommendation and has invited Comrade Spires to come to Chicago directly from the YPSL national convention being held at Cleveland over the Labor Day weekend.

Harry Fleischman, County Organizer.

An ignorant doctor is the aide-de-camp of Death.—Abu Avicenna.

JSF Educational Bureau District Conference Plans Future Work

CLEVELAND, O.—On Sunday, Aug. 29, Cleveland was the scene of a lively JSF conference at which Milan Medvesek presided and John Krebel was the recording secretary.

Among the rather pleasing attendees was a member of the JSF executive committee, comrade Frank Zaitz of Chicago, who gave a short review of conditions in general throughout our movement. "One reason for the apparent lethargy into which we seem to have fallen," he said, "is that too many of our comrades are devoting their entire time and energies to solving problems of the whole world while conditions right in our own back yard are sadly neglected."

In regard to the vicious attacks perpetrated by "Napole" and concentrated upon him, he believes that the people themselves will be their own judges and will be able to recognize fabrications and falsehoods. Comrade Zaitz also maintained that there is complete harmony between Proletarec and Cankar's Herald, despite all reports to the contrary.

"Roosevelt's New Deal and his radical talk at certain times has had deep effects on the Socialist Party and has paved the way for the reaction which is on the rampage today," comrade Louis Zorko said, in concluding his financial report.

After listening to pleas for more conferences of this sort, a motion was passed to hold two such meetings each year; one in Cleveland and the other at a place to be designated by the membership at each previous conference.

In reply to comrade John Tancek's letter, asking that the next meeting be held in Girard, Ohio, the conference obliged, and left the date to the discretion of the organizers.

If at all possible, a tour is to be arranged for the purpose of campaigning for new subscribers for Proletarec and Cankar's Herald. A committee of three—Josephine Turk, Ivan Jontez and Louis Zorko, was elected to arrange mass meetings and other affairs.

The following were elected organizers: Comrade Joseph Lever, Sr., Cleveland; Comrade Max Kotnik, Barberton and Akron, Ohio; and Comrade Nagode, Girard, Ohio. Comrade John Krebel was elected secretary of the conference.

Quite contrary to expectations, the out-of-town delegation had very little to say. Perhaps it was too early in the morning. Milan Medvesek hammered out his theme on the necessity of consolidating our forces on the cultural front because of the comparatively short span of life left to the Slovener nationality in the United States. For a higher culture.

Even Your Thinking Will Be Done For You

Chicago.—Forms which all WPA employees in Illinois must sign, certifying they do not advocate or hold membership in any organization seeking to overthrow the United States government by force (as tho that were anything but remotely imminent), are being prepared to be distributed, and must be signed by all WPA employees by the end of September.

This order was announced last week by Charles E. Miner, Illinois head of the Work Projects administration, who said that signing of the certificates is required as a condition of WPA employment throughout the nation.

A man mortgaged his home to buy an automobile. Then he went around and tried to mortgage the car to get money to build a garage.

"How are you going to buy gas?"

"Well," replied the other slowly,

"if I owe a house, a car and a garage,

I should think any dealer would be willing to trust me for gas."

American women purchase approximately 80 per cent of all the clothes sold.

THORNY PATH FOR LABOR

CHOICE OF TWO EVILS

Democratic editors are having their opportunity to gloat right now. Here in Pennsylvania the relief-cutting policies of the James administration are causing an uproar of resentment from the thousands of unemployed workers who will be adversely affected. Soon, it may confidently be predicted, the merchant class will feel the sad results of cutting the buying power of their customers. Things are looking up for partisans of the jackass.

However, so far as workers are concerned, the choice between the two major parties still remains the choice between two evils.

The Republicans, with the help of tory Democrats, are taking people off WPA payrolls. But the Democrats have demonstrated nothing more than a desire to keep millions of people in this and other states on that sad level of existence.

How deep must be the contempt of Democratic leaders when they feel safe in wooing workers with the ugly promise to keep them on relief. Surely, no self-respecting man or woman should react favorably to such an appeal. What they should demand is a policy which will end the relief system in the only way it can be ended—by using the vast unused resources of the nation to supply work, leisure, plenty and security to the American people.

On relief or off relief, the promises and performances of both old parties are almost equally bad; neither indicate a type of statecraft which should command the respect and the approval of the American people.

Socialists offer a program which would not only end relief but abolish the necessity for it. By taking over the wealth-producing resources of the nation and operating for their own welfare instead of for the profit of an idle and socially-unnecessary owning class relief can be ended and life can be made happier and safer—and in no other way.

—Reading Labor Advocate.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

Russia startled the world last week by signing a non-aggression treaty with Hitler's Germany. Everybody is speculating since then just what is behind the treaty and how far-reaching it really is. At the same time, it is questionable whether either party to the treaty will not simply destroy the document when they find it expedient to do so. For many months now, we have read with some consistency that England and France were trying to sign up the Russians in an anti-aggressor pact. The purpose of such a treaty would be to help one another in case of attack or necessity. Hitler's agents showed that they were better statesmen and politicians and licked the English-French combination at their own game by signing up a friendship pact with Russia. That's really why the world was startled. According to the papers, we should have had a British-French-Russian alliance long ago, or most any day, and the sudden impact of the tie-up with Germany gave the world mixed emotions.

The Chicago Herald and Examiner suspended publication last week. Owned by William Randolph Hearst, it consolidated with the Chicago Evening American, also owned by Mr. Hearst. A long strike has been going on at the Hearst publications and the answer to the problem seems to be that a good many people will be out of work because Hearst has plenty of money and would rather give up another of his papers than to sign up with the CIO union. If the unionists are smart now, they will go ahead and publish a new paper in place of the Herald and Examiner. They could solicit the assistance of other unions and publish an honest union paper in Chicago because Chicago is large and there is a big field for a good honest morning paper.

We will be going to LaSalle, Illinois this week-end for the National SNPJ Day. A good many of our friends are planning on making the trip. Those who have not made arrangements to drive in private automobiles, should contact this writer for their transportation facilities. National SNPJ Day manifestations can be made useful for our working people. Professor Maynard C. Krueger will be one of the principal speakers and we are certain that he will tell some interesting points about our economic life.

You're Telling Me!

By WILLIAM RITT

"Into every life," mused the philosopher, "a little rain must fall." Like us, no doubt, he discovered there is absolutely no such thing as a seedless cherry pie.

In that actors' union squabble all the performers are playing dual roles—hero and villain. Depending, of course, on the viewpoint.

And then there was the fellow who got married early because he thought the single tax movement was a campaign for an assessment on bachelors. A psychiatrist has cured an English cow of an inferiority complex. Serve him just right if, from now on, she kicks over the milk pail.